

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Pri Nj. veličanstvu svetlem cesarju sta bila oba podpredsednika poslanske zbornice, Abrahamovič in Kramar. Izrekli so jima zahvalo za njun trud. — Danes večer je velik shod vseh krščanskih gospá, da protestujejo zoper Schönererjance in socialiste. — Deligaciji se snideta prih. torek, dne 16. nov. — Vsi deželni zbori se skličejo na dan 15. decembra.

Štajarsko. Baron Rokitsky, oče krščanskega »bauernbunda«, je svojemu prijatelju, kričaču Wolfu kaj podoben. Posebno je to pokazal na shodu v Waltersdorfu, kjer je prav po pobalinsko napadal katol. poslanca Hagenhoferja.

Koroško. Na željo grofa Badenija se Schmidt-Zabierow ostane deželni predsednik. Škoda! — V Št. Jakobu pri Celovcu bojdá zdaj noben kmet več ne gre v cerkev, odkar je ondi ljudi hujškal baron Rokitsky. Ti kmetje so pač nemškutarji, in vsak nemškutar je slab kristijan.

Kranjsko. V vipavsko-idrijskim okraju so prvotne volitve za dopolnilno deželnozborsko volitev izpadle ugodno za slov. liberalce, in bo torej izvoljen deželni poslanec dne 16. nov. Ivan Božič. To je tisti Božič, ki je pred leti Podgrado hotel popravoslaviti.

Primorsko. Deželni odbornik gorški dr. Tuma je zapustil cesarsko službo in postal odvetniški koncipient. — V tržaškem mestnem svétu je 12 lahonov odložilo svoj mandat, ker je večina Nemcu (?) Smrekariju izročila tehniška dela za vodovod, ne pa kacemu Lahu. — V isterskem kulturnem svétu je Lah Campitelli in dva Slovana.

Hrvaško. Sabor se snide dne 29. novembra, da vsprejme proračun za prih. leto in pa pogodbo z Ogersko. Vladi nasprotna stranka se pripravlja na hud boj z mad-jaronsko večino.

Ogersko. Škofje ogerski so v Budapešti imeli posvetovanje o avtonomiji katoličanov ter so dotične sklepe poslali sv. stolici v Rim. — »Kulturkampf« ali preganjanje katoličanov se je že pričelo. Škof Majlath je namreč moral 50 fl. kazni plačati, ker je nekda kot kaplan krstil neko židovsko deklico.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so izrekli zahvalo črnogorskemu knezu, ker je sklenil na državne stroške zidati katoliško cerkev v Cetinju. — Papež so nedavno rekli zagrebškemu nadškofu Posiloviću: »Pozdravite dragi mi hrvaški narod!«

Italijansko. Oni dan je bil naš vnanji minister grof Goluhovski v Monzi. Predstavil se je kralju Umberto ter tudi več časa govoril z ministerskim predsednikom Rudinijem in vnanjim ministrom Viscontijem.

Nemško. Državni zbor se skliče dne 30. nov. — Za ponemčevanje Poljakov hoče vlada nakazati spet 100 milijonov mark. — Dne 12. nov. ne bode v Berlinu vsenemškega shoda, na katerem bi govorili naši prusaki Funke, Prade in Wolf, ker policija tega ne dopusti. Prav tako!

Rusko. Na ruskem Poljskem se bode poljščini dalo več pravic, in to bojdá na izrečno željo carice. — Prokurator sv. sinode, Pobedonošev, pojde v pokoj, na njegovo mesto pa pride bržčas Ignatijev.

Grško. Mir med Grško in Turčijo še vedno ni podpisan. — Bivši ministerski predsednik Delyanis se grozi, da bode o sestanku državnega zbora delal vladi velike preglavice, ko je baš na Grškem zdaj sloga sila

potrebna. — V Tesalijo se je že vrnilo 16tisoč Grkov, ki se za zadnje vojske pobegnili v druge kraje.

Špansko. General Weyler, ki je tako malo imel sreče na Kubi, postane vodja konservativcev. — V severnih krajih dobivajo Karlisti vedno več privržencev; te dni pa so dobili veliko orožja. Don Karlos bojdá že koncem tega leta zasede španski prestol?

Amerika. Pred več leti so v Braziliji prekucuhli nagnali cesarja Petra ter Brazilijo proglasili za republiko. Zdaj pa poglavarji republike sami niso več življenja varni. Oni dan je namreč neki vojak ustrelil na predsednika Moraessa; ni ga zadel, pač pa potem zabodel vojnega ministra, da je kmalu umrl.

Za poduk in kratek čas.

Popotna pisma iz Dalmacije.

V Spljetu, avgusta 1897.

(Dalje.)

Poteklo je ravno 9 ur, kar se vozimo od Metkoviča po morju in pred nami leži na polutoku pod visokim hribom mesto Spljet; ura kaže 4. popoldne. Vsak popotnik ima že svoj načrt, kako hoče kratke ure, kar ima ostati na suhem, uporabiti.

Spljet z blizu 20.000 prebivalci je, djal bi, najlepše mesto v Dalmaciji. Mesto ni iz novejšje dobe, marveč je že bilo v 4. stoletju znano po svoji velikanski dioklecijanovi palači. Večina zidovja vidi se še dandanes. Palača je imela podobo pravokota, blizu 190m dolga in do 160m široka. Kaj lepo je še ohranjena stran, ki se ozira proti morju; 40 dorijskih stebrov, po dva metra drug od drugega oddaljeni, se še dviguje danes ponosno kvišku. V razvaline te palače je vzdano zdaj »staro mesto« s stolnico, ki je bila poprej paganski tempelj, zdaj posvečena Materi božji. Cerkev, znotraj osemoglata, je 25m visoka; 8 sedem metrov visokih stebrov podpira v njej hodnik, ki ima zopet 8 po 3½m visoke stebriče iz zelenega mramorja vsekane. Le škoda, da je cerkev tako temna, »relief«-podobe na steni se tudi po dne pri najugodnejši razsvetljavi komaj razločijo.

Prav znamenit je v Spljetu »muzej«, v katerem se shranjujejo v Saloni izkopane starine iz najstarejših dob. Ker razvaline mesta Salona niso že toliko oddaljena od Spljeta, si jih želi vsak popotnik ogledati, tembolj ker je to mesto že o rimskih časih bilo znamenito.

Od Spljeta do Salone je dobro uro hoda, ker je pa nam bil čas ljubši in dražji nego denar, žrtvovali smo nekaj goldinarjev za voz, ter se tje peljali. Ko dospemo do cilja, se nam koj ponudi mlad vodnik, ki je bil pripravljen, se ve da za denar, nam razkazati salonske razvaline. Goni nas tje po neki kameniti stezi, na desno in levo je le nizko zasuto zidovje, vmes nasajeno trsje. Tako, to so razvaline imenitnega zgodovinskega mesta, pač škoda za čas, tako si mislim na tihem, ter tavam nekoliko nevoljen za drugimi radovedneži, da se še kje v Dalmaciji ne zgubim; kar stoji pred nami duhovnik, ki ima z delavci nekaj opraviti. Mi ga spodobno pozdravimo in takoj se nam predstavi, da je m. Bulić, bivši gimnazijski ravnatelj v Spljetu in sedaj od vlade pooblaščen vodja pri izkopavanju starin. V svoji izvanredni ljubeznivosti se nam ponudi, da nam hoče razkazati, kak uspeh je imel do sedaj pri svojem delu. Peljal nas je najpoprej na mesto, kjer je stala že v prvih stoletjih krščanska cerkev-bazilika; lepo se še vidi »atrij«, mesto, kjer so se zbirali očitni grešniki in katekumeni t. j. ljudje, ki so se pripravljali na sv. krst; v sredi cerkve »krypta«, grob svetnika, kateremu je bila